

Ahja loodusala kaitsekorralduskava 2013-2022 koostamise I töökoosolek

PROTOKOLL

Aeg: 8. veebruar 2011, 15.00-17.30

Koht: Kiidjärve raamatukogu, Kiidjärve küla, Vastse-Kuuste vald

Osalejad: osalejate registreerimisleht on lisatud protokollile (Lisa 1)

Koosoleku juhataja: Kaupo Heinma (ELLE OÜ)

Koosoleku protokollija: Pille Antons (ELLE OÜ)

Päevakord:

1. Koosoleku sissejuhatus, päevakorra tutvustus (Kaupo Heinma)
2. Kaitsekorralduskava saamisloost – ülevaade lähtedokumentidest ja tööde ajakava tutvustus (Pille Antons)
3. Kaitseala tähistuse kaardistuse tulemused (Pille Antons)
4. Metsamajandamise põhimõtted – kokkuvõtte välitöödest (Anete Pošiva)
5. Kaitseala külastustaristu kaardistuse tulemused (Anete Pošiva)

Päevakorras toodud ettekannete (Lisa 2) esitamisele järgnenud **arutelu:**

P. Voolaid: Milliseid kaitsealuseid liike metsainventuuri käigus leiti?

A. Pošiva: Metsaelupaikade inventuuri meilt nõutud ei ole ning seda me läbi ei viinud. Inventuur viiakse vegetatsiooniperioodil läbi niidukooslustele. Kui selle käigus eksperdid leiavad kaitstavaid liike, märgivad nad need üles.

P. Voolaid: Kas metsaelupaikade puhul olete lähtunud Läti või Eesti juhenditest? Kas on palju erinevusi?

A. Pošiva: Metsaelupaikade puhul lähtusime olemasolevatest inventuuridest ning tõlgitud Eesti juhenditest. Sellel territooriumil erinevusi ei olnud.

A. Sepp: Mis saab edasi nende aladega, mis ei ole elupaigatüüp 9010?

A. Pošiva: Eesmärgiks võib seada, et kõik metsad areneksid pikemas perspektiivis vanadeks loodusmetsadeks. See on võimalik, kui aladel mitte sekkuda. Küsimus on aga, kas erametsade omanikele selline poliitika meeldiks. See võiks olla järgmine etapp, et mõelda, millised alad jätta looduslikule arengule ja millised alad võivad olla metsamajanduslikus kasutuses.

A. Sepp: Kaitsekorralduskavasse on vaja kirja panna, kas hakkame nendel tükidel elupaika 9010 kasvatama või tegeleme alaga.

K. Heinma: See on paljuski strateegiline küsimus. Meie saame anda oma hinnangu, kuid kaitseala valitseja saab seada omad eesmärgid ja teha lõpliku otsuse.

T. Tattar: Siin saab lähtuda kaitse-eeskirjast. Kui ala on määratud sihtkaitsevööndisse, tuleks vaadata selle pilguga, et me hakkame elupaika kujundama. Kui ala on piiranguvööndis, siis võib edasi arutada.

A. Sepp: Sihtkaitsevööndi piirid ühtivad riigimetsa piiridega, sõltumata sellest, mis elupaigatüübid seal on. Seal ei ole kõik alad 9010.

P. Antons: Väljaspool direktiivi elupaigatüüpe võiks olla kokkuleppe küsimus, milliseid alasid me soovime majandada ja milliseid mitte.

T. Tattar: Selle kokkuleppena saab võtta sihtkaitse- ja piiranguvööndeid. Ala tuleb vaadata ökoloogilises mõttes tervikuna.

A. Sepp: Kas metsainventuuri tulemused saab meile ka saata, et kust mida leiti?

P. Antons: Me ei teostanud otseselt metsainventuuri, vaid võtsime aluseks olemasolevad inventuuride andmed ning metsaregistri andmed. Kohapeal käidi vaatamas, kas inventuuride andmeid võib laias laastus uskuda. Välitööd toetasid lihtsalt kameraalset tööd. Meie ülesandeks on seatud metsa majandamispõhimõtete välja töötamine olemasoleva info põhjal.

P. Voolaid: Aga kas oli selliseid alasid, mida olime valesti elupaigaks määranud?

A. Pošiva: Praegu ei tulnud välja kohti, kus oleks midagi valesti. Külastatud alad olid peamiselt riigimetsad Kiidjärvest idas. Küsin metsaekspertidelt täpsustavalt üle.

A. Sepp: Metsa majandamise põhimõtetest ei saa olla juttu sellisel alal, kus majandamist ei toimu.

P. Voolaid: Piiranguvööndi metsad on samuti sellel kaitsealal ja see on vajalik teema.

T. Tattar: See on ka terminoloogia küsimus. Uus eelnõu defineerib, et metsa majandamine on ka metsa hoid.

R. Rosenberg: On mõned paljandiääred, kus paljand on alt ära läinud ja poolemeetrine kiht mulda on peal. Kas nende paljandiäärite puhul võetakse mingeid meetmeid kasutusele?

A. Sepp: Kas võetakse midagi ette ka nende paljandite kaitseks, mis on järve all? Kas järv on ise kaitset vajav väärtus või on selleks vana jõeorg? Üks lahendus on see, et Saesaare tamm alla lasta.

Huviline: Väärtust enam ei ole, järve põhjas on tohutud setted ja kärestik on maetud.

A. Sepp: Võibolla tuleks siis kaitsekorralduskavas mõelda neile meetmetele, kuidas kärestik taastada ja setetest puhastada.

T. Tattar: Järv ise seal elupaik ei ole. Küsimuseks on see, kuidas tamm mõjutab eesmärgiks olevaid vee-elustiku liike, kalade rändeid jne. Teema võib kaitsekorralduskavas läbi mõelda.

K. Heinma: Kaitse-eesmärgiks olevate liikide nii ohutegurid kui meetmed saavad kaitsekorralduskavas käsitletud.

A. Sepp: Saesaare pais elab täiesti omaette elu ja on keeruline teema, mida tervikuna ei suuda kavas ära kirjeldada.

K. Heinma: Kas seal on tehtud uuringuid või projekte?

A. Sepp: 1. jaanuariks 2013 peaks olema sealne korda tehtud.

R. Rosenberg: Külastuskorralduse poolelt tutvustati seda, mis on olemas. Edasi teemat ei arendatud.

P. Antons: Oleme veel suhteliselt protsessi alguses ning ei ole veel konkreetseid tegevusi välja pakkuda. Ma usun, et täpsemalt saab seda teemat järgmisel või ülejärgmisel koosolekul käsitleda. Ettepanekuid ootame ka juba tänasel päeval.

A. Sepp: Külastuse infrastruktuuri lahendus peaks olema üks, n.ö. ühest kohast tellitud. Ära peaks kaduma segadus, et kõik kohad on täis erinevas stiilis poste.

T. Tattar: Olen nõus, et stiil peaks olema ühte moodi.

Huviline: Peaks mõtlema ka lõkgetegemise korraldusele - kas, kus ja kuidas seda võib teha. Peaksid olema selleks ette nähtud kohad.

Huviline: Väga palju on omavolilisi lõkkekohti. Lõkke tegemine ja telkimine on suur probleem. Huvi on suurem kui pakkumine. Selleks peaks olema mingi piiratud ala. Küsimus on ka selles, et kes ja kuidas jälgib küllastust.

A. Kottise: Kas riik peab panustama sinna, kus erasektor on võimeline panustama? Lõkkekohti ja telkimiskohti on võimeline tegema erasektor ja pigem peaks erasektoril võimaldama tegutseda.

T. Tattar: Teema peakski läbi rääkima ka kohalike turismiettevõtjatega, et kes kui palju ja mida teeb.

: Küllastajate uuringust tuleb välja, et kohti kas ei ole, ei leita üles, või on need kallid.

T. Tattar: Info liikumise teema tuleb ka läbi mõelda.

A. Kottise: Peamiste looduskaitseobjektide lähedastes käidavates parklates võiksid olla teabepostid, mis annaksid informatsiooni eraettevõtete puhkekohtade kohta. Kaitsekorralduskava raames võiks välja töötada ühised infotahvlid. Koostöö RMK ja eraettevõtjate vahel praegu puudub.

Huviline: Oleme eraettevõtjate infomaterjalid alati vastu võtnud. Eraettevõtjad omakorda viitavad väga palju RMK matkaradadele ja muudele objektidele.

P. Antons: Kaitsekorralduskava põhieesmärk peaks olema see, et ettevalmistatud kohad oleksid üles leitavad ja väheneks tõenäosus, et minnakse selleks mitte ettenähtud kohtadesse. Seda sõltumatult sellest, kas telkimiskohad on loodud RMK või eraomaniku poolt.

T. Tattar: Vaatama peaks ka seda, kas see infrastruktuur, mis olemas on, võtab mahutavuse mõttes siinset küllastajate massi vastu. Ja sellest lähtuvalt tuleks vaadata, mis suunas toimetada. Kui käiaksegi eeskätt RMK maadel, siis kas me üldse saame neid mujale suunata.

K. Heinma: Sellel on kindlasti sel juhul põhjused, miks nad just seal käivad. Näiteks mingi loodusväärtusega seotud matkarada. Peame seda käsitlema kaitse-eesmärkidega seotult.

P. Antons: Kas on vaja teha valitud sihtrühmaga eraldi ümarlaud külaskorralduse teemal, nagu eelnevalt mõtte välja käidi? Või võiks see olla osa järgmisest töökoosolekust laiemas ringis arutamiseks?

I. Timmi: See oleks väga teretulnud, kui saaksime omavahel räägitud. Sealhulgas infovahetus, kus mida teha saaks. Oleme valmis koostööle.

T. Tattar: Võiks eraldi läbirääkimise teha küll.¹ Väga palju annab ära lahendada koostöö vormis.

A. Kottise: Kas kaitsekorralduskavas nähakse ka Ahja jõe meetmeid ette? Kindlasti tuleks käsitleda Ahja jõe veeseisundit.

P. Antons: See on koht, kus jooksevad kokku kaks loodusvaldkonna tegevuskava. Veekogusid hallatakse veemajanduskavaga ja kaitsekorralduskava koostamisel arvestame sellega.

T. Tattar: Jõgi on ka üks kaitse-eesmärk, mistõttu veemajanduskava tegevused, mis toetavad kaitse-eesmärke, tuleks üle võtta kaitsekorralduskavasse.

K. Heinma: Keskkonnaminister on uuesti algatanud veemajanduskavade koostamise, mille raames toimuvad ka avalikud väljapanekud. Kaitsekorralduskava puhul vaatame olemasolevat

---

¹ **Koosolekule järgnevalt otsustati, et küllastajatega tegelevate ettevõtjate arutelu kutsub kokku kaitsekorralduskava koostaja. Ümarlaud on planeeritud 2.mai 2012.**

veemajanduskava. Veemajanduskava juures on sarnane meetmetabel, kus jõelõikude kohta on toodud vajalikud tegevused.

A. Kottise: Kas kaitsekorralduskava näeb ette ka võimalusi majandustegevuseks? Näiteks leida võimalus, et mööda Ahja jõge liikuv Lonni peatuks matkajate jaoks ka Kiidjärve poolses otsas ning rajada sadam nagu Taevaskojas. See ühendaks kahte küla.

K. Heinma: Kava tegevused peavad kas otseselt või kaudselt olema suunatud kaitse-eesmärkide saavutamisele ning ohutegureid leevendama.

A. Kottise: See tooks Taevaskoja külastajatele Kiidjärvel pakutava loodushariduse lähemale.

Huviline: See on kaalumise koht. Peame mõtlema ala võimalustele ja hooldusvajadusele. Külastajate jaoks peab olema prügimajanduse korraldus jm. Kas me tahame, et siia rahvast rohkem tuleb?

I. Timmi: Hajutada ja suunata saab külastajaid erinevate kaardistatud matkaradade pakkumisega.

A. Kottise: Kaitsekorralduskava koostamisel tuleks rääkida ka külakogukondadega.

K. Heinma: Kindlasti. Meil tuleb veel töökoosolekuid ja lõpuks ka avalikustamine.

T. Tattar: Kui te teate neid, võite anda külakogukondade esindajate kontaktid. Järgmine kord neid kutsutakse ja nad saavad viia info ka edasi.

A. Kottise: Tuleks käsitleda ka kanuumatkajate vee peale minekut ja ära tulekut. Selleks tuleb leida võimalikud kohad.

T. Tomikas: Üldplaneeringus on need kohad tegelikult paika pandud.

T. Tattar: Üldplaneeringus võib olla määratud, kuid kui looduses pole tähistatud, pole sellest abi.

K. Heinma: Planeeringutega kindlasti arvestame. Kui näeme, et kaitse-eesmärkidega läheb vastuollu on ka võimalus, et teeme ettepaneku üldplaneeringut muuta.

Huviline: Kas kaitsekorralduskava hõlmab ka jõe kalda kaitset? Veeseaduses on kirjas, et kallasrajale võib randuda. Iga aastaga saab aga kallasrada kanuusõitjate tõttu 20-50 cm laiuses kahjustada.

K. Heinma: Kaitsekorralduskava otseselt piiranguid ei sea. Vajadusel saame aga leida mingid kaitsetegevused.

ⁱ Huviline tähistab sõnavõtjat, kelle nimi on jäänud täpsustamata.